

DÜNYA BANKASI "KÜRESEL EKONOMİK BEKLENTİLER" RAPORU YAYIMLANDI

Büyüme İstikrarlı Ama Zayıf Bir Tempoda.

Küresel Görünüm

Küresel büyümenin artan jeopolitik gerilimlere ve yüksek faiz oranlarına rağmen üç yıldır ilk kez, 2024 yılında yüzde 2,6 seviyesinde istikrar kazanarak sabit kalması bekleniyor. Daha sonrasında, ticaret ve yatırımdaki ılımlı büyümenin etkisiyle 2025-26 döneminde ise yüzde 2,7'ye yükselmesi ön görülüyor. Küresel enflasyonun ılımlı olması; ancak öngörülenden daha yavaş bir tempoda seyretmesi ve bu yıl ortalama yüzde 3,5 olacağı tahmin ediliyor. Devam eden enflasyonist baskılar göz önüne alındığında, hem gelişmiş ekonomilerdeki hem de yükselen piyasalar ve gelişmekte olan ekonomilerdeki (EMDE'ler) merkez bankalarının para politikasını gevşetme konusunda muhtemelen temkinli olmaya devam edeceği düşünülüyor. Bu nedenle, önümüzdeki birkaç yılda ortalama gösterge politika faiz oranlarının 2000-19 ortalamasının yaklaşık iki katı seviyelerinde kalması bekleniyor.

Yakın vadeli büyüme beklentilerindeki iyileşmeye rağmen küresel görünüm, gelişmiş ekonomilerde ve gelişmekte olan ekonomilerdeki tarihsel standartlar nedeniyle baskılanmaya devam ediyor. Küresel büyümenin 2010-19 ortalama hızının neredeyse yarım puan altında olması bekleniyor. 2024-25'te, küresel nüfusun ve dünya üretiminin yüzde 80'inden fazlasını temsil eden ekonomilerin yaklaşık yüzde 60'ında büyümenin 2010'lardaki ortalamanın altında performans göstermesi bekleniyor. EMDE (yükselen piyasalar ve gelişmekte olan ekonomiler) büyümesinin 2023'teki yüzde 4,2'den hem 2024 hem de 2025'te yüzde 4'e düşeceği tahmin ediliyor. Pek çok kırılğan ekonomide beklentiler özellikle cansız olmaya devam ediyor.

Küresel riskler aşağı yönlü eğilimini sürdürüyor. Ticaretin daha fazla parçalanması ticari networklerde ek aksamalara yol açma riski taşıyarken artan jeopolitik gerilimler emtia fiyatlarında dalgalanmalara yol açabilir. Ticaret politikasındaki belirsizlikler, 2000 yılından bu yana dünya çapında büyük seçimlerin yaşandığı diğer yıllarla karşılaştırıldığında olağanüstü yüksek seviyelere ulaştı. Enflasyonun devam etmesi, parasal genişlemenin gecikmesine neden olabilir. Faiz oranlarının daha uzun süre yüksek seyretmesi küresel hareketliliği yavaşlatacaktır. Bazı büyük ekonomiler, bir dizi iç zorluk nedeniyle şu anda tahmin edilenden daha yavaş büyüyebilir.

İklim değişikliğine bağlı ek doğal afetler de faaliyetleri aksatabilir. Sürece ilişkin pozitif tahminler de var; küresel enflasyonun temel senaryoda varsayıldığından daha hızlı bir şekilde ılımlı hale gelmesi, para politikasının daha hızlı gevşetilmesini sağlayabilir. Ayrıca ABD'de büyümenin beklenenden daha güçlü olması da mümkün.

Tablo 1.1 Reel GSYİH

(Aksi belirtilmedikçe bir önceki yıla göre yüzdelik değişim)

	2021	2022					Ocak 2024 projeksiyonlarına göre yüzdelik puan farkları	
			2023e	2024f	2025f	2026f	2024f	2025f
Dünya	6,3	3,0	2,6	2,6	2,7	2,7	0,2	0,0
Gelişmiş Ekonomiler	5,5	2,6	1,5	1,5	1,7	1,8	0,3	0,1
Birleşik Devletler	5,8	1,9	2,5	2,5	1,8	1,8	0,9	0,1
Euro Bölgesi	5,9	3,4	0,5	0,7	1,4	1,3	0,0	-0,2
Japonya	2,6	1,0	1,9	0,7	1,0	0,9	-0,2	0,2
Yükselen Piyasalar ve Gelişmekte Olan Ekonomiler	7,3	3,7	4,2	4,0	4,0	3,9	0,1	0,0
Doğu Asya ve Pasifik	7,6	3,4	5,1	4,8	4,2	4,1	0,3	-0,2
Çin	8,4	3,0	5,2	4,8	4,1	4,0	0,3	-0,2
Endonezya	3,7	5,3	5,0	5,0	5,1	5,1	0,1	0,2
Tayland	1,6	2,5	1,9	2,4	2,8	2,9	-0,8	-0,3
Avrupa ve Orta Asya	7,2	1,6	3,2	3,0	2,9	2,8	0,6	0,2
Rusya Federasyonu	5,9	-1,2	3,6	2,9	1,4	1,1	1,6	0,5
Türkiye	11,4	5,5	4,5	3,0	3,6	4,3	-0,1	-0,3
Polonya	6,9	5,6	0,2	3,0	3,4	3,2	0,4	0,0
Latin Amerika ve Karayipler	7,2	3,9	2,2	1,8	2,7	2,6	-0,5	0,2
Brezilya	4,8	3,0	2,9	2,0	2,2	2,0	0,5	0,0
Meksika	6,0	3,7	3,2	2,3	2,1	2,0	-0,3	0,0
Arjantin	10,7	5,0	-1,6	-3,5	5,0	4,5	-6,2	1,8
Orta Doğu ve Kuzey Afrika	6,2	5,9	1,5	2,8	4,2	3,6	-0,7	0,7
Suudi Arabistan	4,3	8,7	-0,9	2,5	5,9	3,2	-1,6	1,7
İran	4,7	3,8	5,0	3,2	2,7	2,4	-0,5	-0,5
Mısır	3,3	6,6	3,8	2,8	4,2	4,6	-0,7	0,3
Güney Asya	8,6	5,8	6,6	6,2	6,2	6,2	0,6	0,3
Hindistan	9,7	7,0	8,2	6,6	6,7	6,8	0,2	0,2
Bangladeş	6,9	7,1	5,8	5,6	5,7	5,9	0,0	-0,1
Pakistan	5,8	6,2	-0,2	1,8	2,3	2,7	0,1	-0,1
Sahra Altı Afrika	4,4	3,8	3,0	3,5	3,9	4,0	-0,3	-0,2
Nijerya	3,6	3,3	2,9	3,3	3,5	3,7	0,0	-0,2
Güney Afrika	4,7	1,9	0,6	1,2	1,3	1,5	-0,1	-0,2
Angola	1,2	3,0	0,9	2,9	2,6	2,4	0,1	-0,5
Memorandum items:								
Reel GSYİH								
Yüksek gelirli ülkeler	5,5	2,8	1,5	1,6	1,9	1,9	0,3	0,1
Orta gelirli ülkeler	7,5	3,5	4,5	4,1	4,0	4,0	0,1	0,0
Düşük gelirli ülkeler	4,1	5,0	3,8	5,0	5,3	5,5	-0,5	-0,3
Çin hariç EMDE'ler	6,5	4,3	3,4	3,5	4,0	3,9	0,0	0,2
Emtia ihraç eden EMDE'ler	5,8	3,4	2,6	2,8	3,4	3,2	-0,1	0,3
Emtia ithal eden EMDE'ler	8,0	3,9	4,9	4,7	4,3	4,3	0,3	-0,1
Çin hariç emtia ithal eden EMDE'ler	7,3	5,3	4,5	4,4	4,6	4,7	0,2	0,1
EM7 (Büyük yedi yükselen piyasa ekonomisi)	7,8	3,3	5,1	4,5	4,0	4,0	0,4	-0,1
Dünya (Satınalma Gücü Paritesi)	6,6	3,3	3,1	3,1	3,2	3,2	0,2	0,1
Dünya ticaret hacmi	11,2	5,6	0,1	2,5	3,4	3,4	0,2	0,3
Emtia fiyatları								
Dünya Bankası Grubu emtia fiyat endeksi	100,9	142,5	108,0	106,0	102,1	101,5	1,1	-0,1
Enerji endeksi	95,4	152,6	106,9	104,0	100,0	99,0	0,6	0,0
Petrol (varil başına ABD doları)	70,4	99,8	82,6	84,0	79,0	78,1	3,0	1,0
Enerji dışı endeks	112,1	122,1	110,2	110,1	106,4	106,6	2,4	-0,2

Kaynak: Dünya Bankası

Not: e = kaba tahmin (emtia fiyatları için gerçek veriler kullanılmaktadır.); f = projeksiyon. EM7 = Brezilya, Çin, Endonezya, Hindistan, Meksika, Rusya ve Türkiye'den oluşan yükselen 7 ekonomiyi temsil etmektedir. Dünya Bankası tahminleri yeni bilgilere göre sıklıkla güncellenmektedir.

Bu çerçevede, zorlukların üstesinden gelmek için kararlı küresel ve ulusal politikalar gerekiyor. Küresel düzeyde öncelikler arasında ticaretin güvence altına alınması, yeşil ve dijital dönüşümlerin desteklenmesi, borç affının sağlanması ve gıda güvenliğinin iyileştirilmesi yer alıyor. Ulusal düzeyde, süregelen enflasyon riski geliştirmekte olan ülkelerde para politikalarının fiyat istikrarına odaklanmaya devam etmesi gerekliliğini vurgulamaktadır. Yüksek borç ve artan borç ödeme maliyetleri, politika yapıcıların mali sürdürülebilirliği sağlarken yatırımları sürdürülebilir şekilde artırmanın yollarını aramasını gerektirecektir. Kalkınma hedeflerine

ulaşmak ve uzun vadeli büyümeyi desteklemek için, üretkenlik artışını sağlamak, kamu yatırımlarının verimliliğini artırmak, insan sermayesini oluşturmak ve işgücü piyasasındaki cinsiyet eşitsizliğini kapatmak gibi yapısal politikalara ihtiyaç vardır.

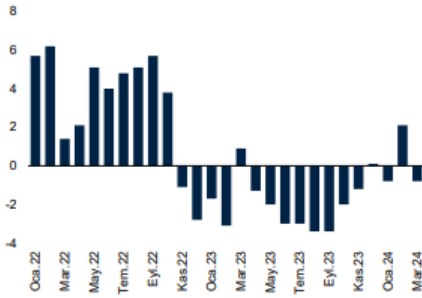
Küresel Ticaret

Kısa vadede küresel ekonomik görünümün iyileştiğini fakat önemli zorlukların hala devam ettiğini söyleyebiliriz. Geçen yıl durma noktasına gelen ticaretteki büyüme, mal ticaretindeki toparlanmanın etkisiyle iyileşme işaretleri gösteriyor.

Politika üretkenlerin fiyat istikrarını sağlamaya odaklı çalışmalarına devam etmesi nedeniyle para politikasındaki gevşemenin temkinli bir hızda ilerlemesi bekleniyor. Gelişmekte olan ülkelerdeki finansal koşullar, güçlü risk iştahının yüksek gösterge borçlanma maliyetlerini dengelemesi nedeniyle daha az kısıtlayıcı hale geldi. Ancak gelişmekte olan ülkelerin yaklaşık yüzde 40'ı borçlanmayla ilintili baskılara karşı savunmasız durumda olmaya devam ediyor.

A. Küresel mal ticaretinde büyüme

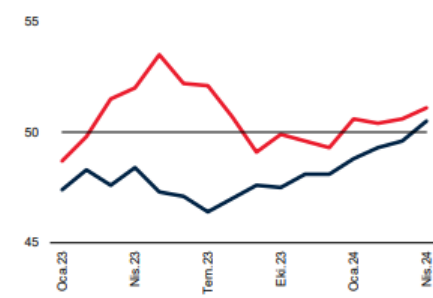
Yıllık bazda yüzde

Kaynak: CPB Hollanda Ekonomik Analiz Bürosu; Dünya Bankası.
Not: Mal ticareti, ihracat ve ithalat hacimlerinin ortalaması olarak ölçülür. Panel, mal ticareti hacimlerini gösterir. Son gözlem Mart 2024'tür.

B. Küresel PMI yeni ihracat siparişleri

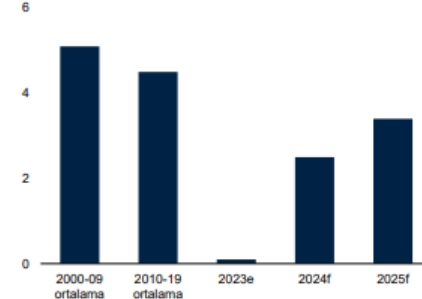
Gösterge, 50+ = genişleme

Kaynak: Haver Analytics; Dünya Bankası.

C. Küresel Ticarete Büyüme

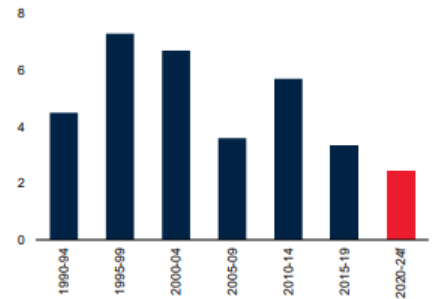
Yüzde

Kaynak: Dünya Bankası
Not: e = estimate (kaba tahmin); f = forecast (projeksiyon). Mal ve

D. 1990'lardan itibaren ticarete büyüme

Yüzde

Kaynak: Dünya Bankası
Not: f = projeksiyon. Panelde küresel mal ve hizmet ticaretindeki büyümenin beş yıllık ortalamaları gösteriliyor. Mal ve hizmet ticareti, ihracat ve ithalat hacimlerinin ortalaması olarak ölçülmektedir.

Şekil 1

Küresel mal ve hizmet ticareti 2023'te neredeyse yatay bir seyir izledi; ki bu durum küresel durgunluklar dışında son 50 yılda yaşanan en zayıf performanstı. Küresel sanayi üretimindeki keskin yavaşlamayla birlikte, mal ticareti hacmi 2023 yılının büyük bölümünde daraldı ve yılın tamamında yüzde 1,9 düştü (Şekil 1.A). Mal ticaretinin gelişimi bölgeler arasında farklılık gösterdi; gelişmiş ekonomilerde, özellikle Avrupa'da hacim azaldı.

Son veriler, turizm faaliyetlerinin pandemi öncesi seviyelere paralel olduğunu gösteriyor. Her ne kadar turizmdeki genişleme hızı 2022 yılının önemli ölçüde altında kalsa da turizmdeki toparlanmanın etkisiyle küresel hizmet ticareti 2023 yılında yaklaşık %9 artmış oldu. Başlıca göstergeler ele alındığında, hizmet ihracatının istikrara kavuştuğunu söyleyebiliriz.

Küresel mal ve hizmet ticaretinin 2024'te yüzde 2,5 ve 2025'te yüzde 3,4 oranında artması bekleniyor; ancak bu oranlar, pandemi öncesindeki yirmi yılın ortalama oranlarının altında kalıyor. Genel olarak, 2020-24 yıllarında küresel ticaret büyümesinin 1990'lardan bu yana en yavaş beş yıllık büyüme olması bekleniyor.

Ticareti kısıtlayıcı yeni önlemlerin sayısı (her ne kadar 2023'te ulaşılan tarihi zirveden düşük olsa da) hala pandemi öncesi seviyelerin oldukça üzerindedir. Bu durum, küresel ticarete daha fazla yük bindirmektedir. Kızıldeniz'deki ticari gemilere yönelik son saldırılar, Panama Kanalı'ndaki nakliye operasyonlarına yönelik kuraklık temelli kesintilerle birleşince, bu kritik rotalarda deniz taşımacılığı ve navlun ücretleri etkilenmiştir (Bogetic vd. 2024). Ancak bu kesintiler henüz küresel tedarik zinciri üzerindeki baskının artmasına veya teslimat sürelerinin uzamasına yol açmamıştır. Olumsuz etkiler şimdiye kadar birkaç bölge ve belirli endüstrilerle sınırlı kalmıştır.

Küresel ticaret büyümesinin bu yıl %2,5'e çıkması bekleniyor. Öngörüler, yılın durgun başlangıcı sonrasında mal ticaretinin büyüyeceği yönünde. Bu arada, hizmet ticaretindeki büyümenin pandemi öncesi hızına yakın bir seviyede istikrara kavuşması bekleniyor. 2025 yılında ticaretteki büyümenin, avro bölgesi ile Çin hariç yükselen piyasalar ve gelişmekte olan ekonomilerdeki (EMDE'ler) büyümede beklenen toparlanmayla birlikte %3,4'e yükselmesi ve 2026'da istikrarlı kalması bekleniyor.

Bu yıl ticarete beklenen büyümeye rağmen, küresel ticaretin 1990'lardan bu yana en yavaş beş yıllık büyümeyi kaydetmesi öngörülüyor (Şekil 1.D). Yakın vadede, küresel ticaretin küresel üretime duyarlılığının pandemi öncesi durumundan daha düşük kalması muhtemeldir.

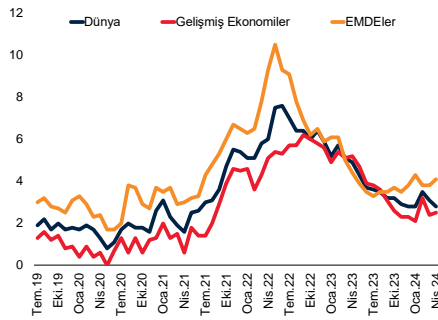
Küresel Enflasyon

Çekirdek enflasyondaki düşüş hızı bu yıl yavaşladı. Gelişmiş ekonomilerde, tüketici malları fiyatlarındaki dezenflasyon dip yapmış gibi görünürken, tüketici hizmetleri fiyatlarındaki enflasyon yüksek kalmaya devam ediyor. Küresel enflasyonun, çekirdek enflasyonun yumuşamasıyla birlikte 2026'ya kadar ortalama enflasyon hedeflerine doğru kademeli olarak yavaşlaması bekleniyor.

EMDE'lerde, manşet enflasyon genel olarak 12 aylık bazda gerilemeye devam etti. Doğu Asya ve Pasifik ile Latin Amerika ve Karayiplerdeki çoğu EMDE'de, manşet enflasyon (bazı ülkelerde yeniden hızlanmasına rağmen), 2023 sonu ve 2024 başında genel olarak pandemi öncesi ortalamalara yakın veya altında seyretmeye devam etti. Ancak, diğer bölgelerde ilerleme yavaş ve düzensiz oldu.

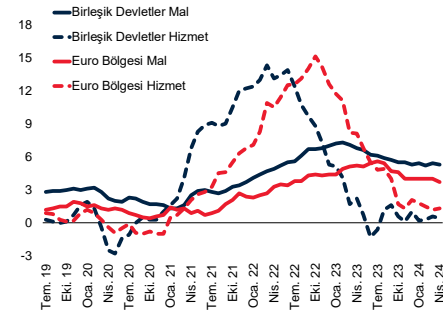
Gelişmiş ekonomilerde olduğu gibi, gelişmekte olan ülkelerdeki çekirdek enflasyonun sürekli yüksek seyretmesi, barınma dahil hizmet fiyatları tarafından yönlendirildi (Şekil 2.C).

A. Yıl bazında üç aylık Çekirdek enflasyon
Yüzde

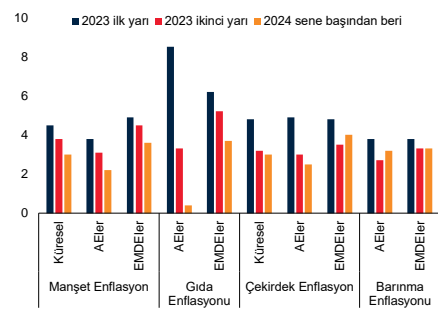
Kaynak: Haver Analytics; Dünya Bankası.
Not: EMDEler = "Yükselen piyasalar ve gelişmekte olan ekonomiler. Grafik: gıda ve enerji hariç, ortalama tüketici fiyat enflasyonunu göstermektedir. Örnekleme 32 gelişmiş ekonomi ve 46 gelişmekte olan ekonomiyi içermektedir. Son gözlem tarihi Nisan 2024'tür.

B. Mal ve hizmet enflasyonu
Yüzde

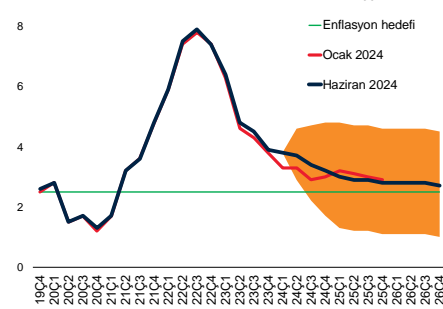
Kaynak: Eurostat, Federal Reserve Bank of St. Louis, Dünya Bankası.
Not: Grafik, mal ve hizmet kategorilerinde bir önceki yılın aynı dönemine göre tüketici fiyat enflasyonunu göstermektedir. ABD mal enflasyonu, dayanıklı ve dayanıksız tüketim malları fiyat enflasyon oranlarının ağırlıklı ortalamasıdır; ABD hizmet enflasyonunda enerji hizmetleri hariç tutulmuştur. Son gözlem tarihi Nisan 2024'tür.

C. Yıl bazında üç aylık enflasyon bileşenleri
Yüzde

Kaynak: Haver Analytics; Dünya Bankası.
Not: A'eler = Gelişmiş ekonomiler (advanced economies); EMDEler = Yükselen piyasalar ve gelişmekte olan ekonomiler (emerging market and developing countries). Bileşenlere göre üç aylık medyana yıllık enflasyon oranları: 2023 yılının ilk ve ikinci yarılarındaki aylar bazından ve 2024 yılının başından bu yana hesaplanan ortalamalardır. Örnekleme 36 gelişmiş ekonomi ve 100 gelişmekte olan ekonomiyi içermektedir. Son gözlem tarihi

D. Küresel tüketici fiyat enflasyonu
Yüzde

Kaynak: Consensus Economics; Oxford Economics; Dünya Bankası.
Not: Oxford Economics'in Küresel Ekonomi Model'i kullanarak oluşturulan tüketici fiyat enflasyonunun model tabanlı GSYİH ağırlıklı projeksiyonları. Örnekleme, 311 gelişmekte olan ekonomiler olmak üzere 65 ekonomiyi içermektedir. Arjantin ve Venezuela örneklemin dışında tutulmuştur. Yeşil çizgi, ileriye özgü en genel enflasyon hedeflerinin ortalamasını gösterir. Hedef mevcut olmadığında 2015-2019 ortalaması kullanılır.

Şekil 2

Bu yılın başlarında beklenenden daha fazla enflasyonist baskı, yakın vadeli küresel enflasyon projeksiyonunda yukarı yönlü bir revizyona yol açtı (Şekil 2.D). Bununla birlikte, çok yüksek enflasyonun kendine özgü iç zorlukları yansıttığı küçük bir ülke grubu dışında, küresel enflasyonun 2024'te %3,5'e düşmesi, ardından daha da düşerek 2025'te %2,9'a ve 2026'da %2,8'e gerilemesi bekleniyor ki bu oran da ortalama ülke enflasyon hedefleriyle büyük ölçüde

örtüyor. Enflasyon beklentileri anketleri de benzer şekilde önümüzdeki iki yıl içinde kademeli bir küresel enflasyon düşüşüne işaret ediyor.

Bölgesel Beklentiler

Pek çok EMDE (Yükselen Piyasalar ve Gelişmekte Olan Ekonomiler) bölgesinde 2024 yılında büyümenin yavaşlaması öngörülüyor. Doğu Asya ve Pasifik'te bu yıl beklenen yavaşlama, büyük ölçüde Çin'deki büyüme verilerinin yansımaları olarak karşımıza çıkıyor. Benzer şekilde, Avrupa ve Orta Asya, Latin Amerika ve Karayipler ile Güney Asya'daki büyümenin de kendi bölgelerindeki en büyük ekonomilerde yaşanan yavaşlamanın etkisiyle hız kesmesi bekleniyor. Buna karşılık, Orta Doğu ve Kuzey Afrika ile Sahra Altı Afrika'da büyümenin her ne kadar daha önce tahmin edilenden daha az güçlü olsa da bu yıl toparlanması bekleniyor.

Tablo 2.2.2 Avrupa ve Orta Asya ülke projeksiyonları

(Aksi belirtilmediği takdirde, piyasa fiyatları üzerinden reel GSYİH büyüme yüzdesi)

	2021	2022	2023e	2024f	2025f	2026f	2024f	2025f
Amavutluk	8,9	4,9	3,3	3,3	3,4	3,5	0,1	0,2
Azerbaycan	5,6	4,6	1,1	2,3	2,4	2,4	-0,1	-0,1
Belarus	2,4	-4,7	3,9	1,2	0,7	0,5	0,4	-0,1
Bosna Hersek	7,4	4,2	1,7	2,6	3,3	4,0	-0,2	-0,1
Bulgaristan	7,7	3,9	1,8	2,1	3,1	2,7	-0,3	-0,2
Ermenistan	5,8	12,6	8,7	5,5	4,9	4,5	0,8	0,4
Gürcistan	10,6	11,0	7,5	5,2	5,0	5,0	0,4	0,5
Hrvatistan	13,0	7,0	3,1	3,0	2,8	2,7	0,3	-0,2
Karadağ	13,0	6,4	6,0	3,4	2,8	3,0	0,2	-0,3
Kazakistan	4,3	3,2	5,1	3,4	4,7	3,6	-0,9	0,2
Kırgızistan	5,5	9,0	6,2	4,5	4,2	4,0	0,5	0,2
Kosova	10,7	4,3	3,3	3,7	3,9	3,9	-0,2	-0,1
Kuzey Makedonya	4,5	2,2	1,0	2,5	2,9	3,0	0,0	0,0
Moldova	13,9	-4,6	0,7	2,2	3,9	4,5	-2,0	-0,2
Özbekistan	7,4	5,7	6,0	5,3	5,5	5,7	-0,2	0,0
Polonya	6,9	5,6	0,2	3,0	3,4	3,2	0,4	0,0
Romanya	5,7	4,1	2,1	3,3	3,8	3,8	0,0	0,0
Rusya	5,9	-1,2	3,6	2,9	1,4	1,1	1,6	0,5
Sırbistan	7,7	2,5	2,5	3,5	3,8	4,0	0,5	0,0
Tacikistan	9,4	8,0	8,3	6,5	4,5	4,5	1,0	0,0
Türkiye	11,4	5,5	4,5	3,0	3,6	4,3	-0,1	-0,3
Ukrayna	3,4	-28,8	5,3	3,2	6,5	5,1	0,0	0,0

Kaynak: Dünya Bankası

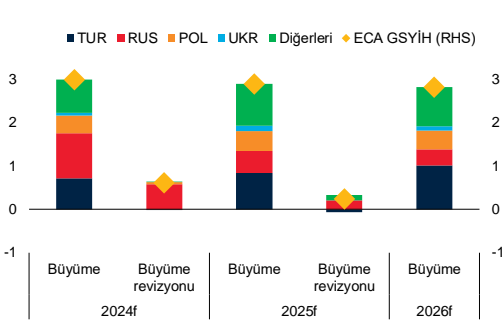
Not: e = kaba tahmin; f = projeksiyon. Dünya Bankası tahminleri, yeni bilgilere ve değişen (küresel) koşullara bağlı olarak sıklıkla güncellenmektedir.

Türkiye'nin de içinde bulunduğu Avrupa ve Orta Asya Bölgesine ayrı bir parantez açmak gerekirse bu bölgede büyümenin bu yıl yüzde 3'e, 2025 yılında ise %2,9'a gerilemesi öngörülmektedir. 2024 yılında yaşanan yavaşlama büyük ölçüde Rusya'da ve Türkiye'de yaşanan yavaşlamanın yansımaları olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu iki ekonomiyi ve Ukrayna'yı dışarda bıraktığımızda; enflasyonun hafiflemesi, para politikası faiz oranlarının düşürülmesi ve özellikle euro bölgesine yönelik ihracat artışının güçlenmesiyle bu yıl ve gelecek yıl büyümenin sağlanması öngörülmektedir. Jeopolitik gelişmeler, özellikle, Rusya - Ukrayna savaşı ve Orta

Doğu'daki çatışma ortamı, büyüme tahminleri üzerinde aşağı yönlü risk oluşturmaya devam ediyor. Ekonomi politikalarına ilişkin belirsizlik muhtemelen yükselmeye devam edecek. Beklenenden yüksek enflasyon riski azalmış olmasına karşın yeni mali sıkıntılarla birlikte emtia fiyatları ya da ücretler üzerinde yukarı yönlü bir baskı yaşanabilir.

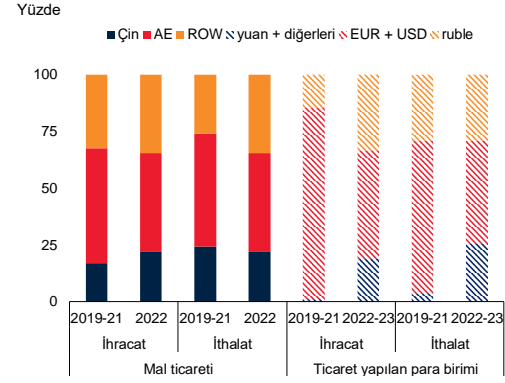
2023 yılında Türkiye'nin büyümesi hala güçlü diyebileceğimiz yüzde 4,5'e geriledi. Ekonomik etkinlik, asgari ücretteki önemli artışın (2022 yılından beri beşinci artışı) desteğiyle para politikasındaki sıkılaşmaya rağmen 2024'te dayanıklılığını korudu. Politika faiz oranları enflasyonu kontrol altına almak için Haziran 2023'ten bu yana dokuz kez (yüzde 8,5'tan yüzde 50'ye) arttırıldı. Büyük ücret artışları, para biriminin değer kaybetmesi ve vergi ayarlamalarından etkilenen enflasyon ise Mayıs ayında yıllık yüzde 75,4 ile sürekli yüksek kalmaya devam ediyor.

A. Avrupa ve Orta Asya GSYİH büyümesine ülkelerin katkıları

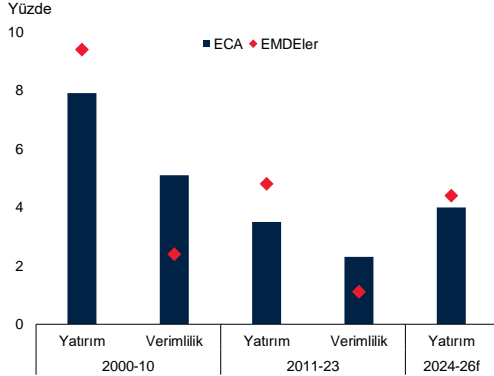
Kaynak: Dünya Bankası
Not: f = projeksiyon; ECA = Avrupa ve Orta Asya; POL = Polonya; RUS = Rusya; TUR = Türkiye; UKR = Ukrayna. Çubuklar, çeşitli ekonomilerin ECA GSYİH büyümesine ve ECA GSYİH büyüme revizyonuna katkılarını Ocak 2024 Küresel Ekonomik Beklentiler raporuyla karşılaştırmalı olarak göstermektedir. Elmaslar ECA GSYİH büyümesini ve ECA GSYİH büyüme revizyonunu gösteriyor.

B. Rusya Federasyonunda Ticaretin bileşenleri

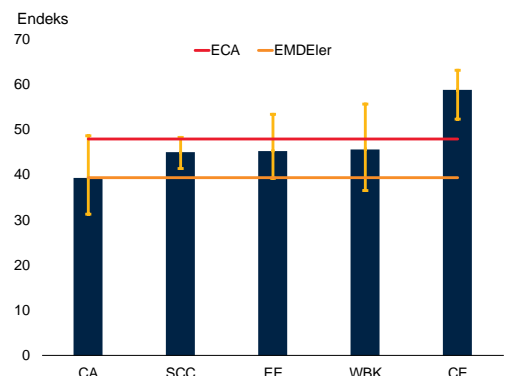
Kaynak: Rusya Merkez Bankası; WITS (veritabanı); Dünya Bankası
Note: AE = Gelişmiş ekonomiler; EUR = euro; ROW = dünyanın geri kalanı; USD = ABD doları. Çubuklar, Rusya'nın mal ticaretinin partner ülkelere göre dağılımını ve mal ve hizmet işlemlerinde kullanılan para birimlerinin (Rusya tarafından "dost olmayan" ülkeler kategorisine dahil edilen başlıca para birimlerini yansıtmaktadır.) dağılımını göstermektedir. Rusya, 2022 yılından beri kilit ticaret verilerini yayınlamadığı için Rusya'nın ithalat-ihracat verilerinde partnerlerinin verileri aynı veri olarak kullanılmaktadır.

C. Yatırım ve verimlilik

Kaynaklar: Uluslararası Çalışma Örgütü; Dünya Bankası.
Not: f = projeksiyon; ECA = Avrupa ve Orta Asya; EMDEler = yükselen piyasalar ve gelişmekte olan ekonomiler. Çubuklar ve elmaslar, sırasıyla Orta Asya ve Avrupa ile yükselen piyasalar ve gelişmekte olan ekonomiler için yatırım ve üretkenliğin ortalama yıllık büyüme oranlarını göstermektedir.

D. Yapay zekaya hazır olma durumu

Kaynaklar: Oxford Insights; Dünya Bankası
Not: CA = Orta Asya; CE = Orta Avrupa; ECA = Avrupa ve Orta Asya; EE = Doğu Avrupa; EMDEler = yükselen piyasalar ve gelişmekte olan ekonomiler; SCC = Güney Kafkasya; WBK = Batı Balkanlar. Çubuklar, Oxford Economics'in 2023 Hükümet Yapay Zeka Hazırlık Endeksi'nde yer alan her alt bölgenin ortalama puanını göstermektedir. Kırmızı ve turuncu çizgiler sırasıyla Orta Asya ve Avrupa ile yükselen piyasalar ve gelişmekte olan ekonomiler ortalamalarını göstermektedir. Puanlama 0 ile 100 arasındadır ve daha yüksek puan daha iyi hazırlığa işaret etmektedir. Çubukları dik kesen çizgiler, alt bölgelerde yer alan ülkeler için en düşük ve en yüksek değerleri göstermektedir.

Şekil 3

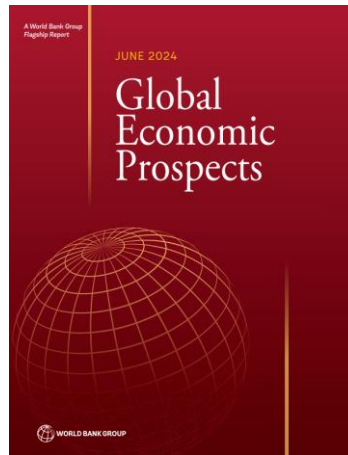
Avrupa ve Orta Asya'daki büyümenin 2024'te kademeli olarak %3'e, 2025'te %2,9'a ve 2026'da %2,8'e gerilemesi öngörülüyor. Çoğu ülkede büyümenin itici gücünün, para politikalarının gevşemesi ve azalan enflasyonla desteklenen özel tüketim ve yatırımın yanı sıra özellikle avro bölgesinde faaliyet gösteren firmaların ihracatında toparlanma olması öngörülüyor. Bu yılki yavaşlama esas olarak Rusya ve Türkiye'deki yavaşlamalara bağlanıyor. Ukrayna'ya yönelik işgalin seyrine ilişkin artan belirsizlik, bölgesel görünümün şekillenmesinde önemli bir rol oynamaya devam ediyor. Rusya, Türkiye ve Ukrayna hariç tutulduğunda, bölgedeki büyümenin bu yıl yüzde 3,1'e, 2025-26'da ise Avrupa ve Ortadoğu ekonomilerinin yaklaşık yarısında büyümenin hızlanmasıyla birlikte ortalama yüzde 3,6'ya çıkması bekleniyor.

Para politikasındaki sıkılaştırmanın ekonomiye yansımaları ve makroekonomik kırılganlıkların azaltılmasına katkı sağlamasıyla Türkiye'de büyümenin, 2024 yılında yüzde 3'e gerilemesi öngörülüyor. Ancak, iç talebin güçlenmesi ve net ihracatın artmasıyla ekonomik etkinliğin 2025'te yüzde 3,6; 2026'da ise yüzde 4,3 oranında artacağı tahmin ediliyor. Enflasyonun merkez bankasının hedefinin üzerinde kalması ve 2025'te ortalama ancak yüzde 29'a gerilemesi bekleniyor. Mali açığın, Şubat 2023 depremlerinin ardından rehabilitasyon ve yeniden inşaat çalışmalarına yönelik yardım maliyetlerini de kısmen yansıtarak yüksek kalması bekleniyor.

Avrupa ve Orta Asya bölgesindeki büyümenin önümüzdeki üç yıl içinde zayıflaması öngörülüyor. 2024 yılından sonra Türkiye'de büyümenin güçlenmesi beklenirken, Rusya Federasyonu'nda ise zayıflaması öngörülüyor. Ticaretin yön değiştirmesi, özellikle Rusya'nın Çin ile ticaret bağlarının derinleşmesinin devam etmesi bekleniyor. Bölgenin yapay zeka konusunda diğer Yükselen Piyasalar ve Gelişmekte Olan Ekonomilere kıyasla avantajlı konumunun üretkenliği artırma fırsatlarına güç vermesiyle yatırımların ihtiyatlı bir şekilde hızlanması bekleniyor.

Kaynaklar:

- 1) Dünya Bankası Grubu'nun "[Global Economic Prospects](#)" başlıklı [raporu](#).

Raporda yer alan tablolara [rapor sayfasında](#) yer alan indirme ekranından ulaşabilirsiniz.